

KÖZÉRDÉK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap reggel.

Előfizetés
 egész évre - - 12 korona.
 fél évre - - - 6 "
 negyed évre - - 3 "
 Egyes szám ára 12 fillér.

Kiadóhivatal: Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár r.t. — Szerkesztőség irodája ugyanott.
 Hirdetéseket és előfizetéseket fölvesz FÖLDES EDE könyvkereskedő, a kiadó megbízottja.
 Hirdetés ára centiméterenként 6 fill. Többszöri hirdetés árkedvezményben részesül.
 Nyiltér sora 40 fillér.

Budapesti hirdetések kizárólagos felvétele milliméter-árszabás szerint a Leopold Gyula
 Vidéki Lapok Központi Hirdetési Osztályában.
 Budapest, VII., Erzsébet-körút 41. sz.

A fogyasztási adók emelése.

Az 1907. évi állami költségvetés publikálása elé feszült érdeklődéssel néz az egész ország. Az állami költségvetés talán még sohasem hívta ki maga iránt a közfigyelmet annyira, mint most. Ennek sok oka van, de a legfőbb oka az, hogy az 1907. évi költségvetés nemcsak az ország pénzügyi helyzetének szabályozása, nemcsak igen sok igény kielégítése, nemcsak a közgazdasági törekvések, nevezetesen az iparfejlesztési akciónak az állam által való támogatása szempontjából bir nagy jelentőséggel, hanem kormány-politikai szempontból is, mint irányjelző lesz hivatva szerepelni. Mikor az 1906. évi költségvetést a miniszterelnök, mint pénzügyminiszter, a parlament elé terjesztette, ismételtén és nyomatékosan jelentette ki, hogy ez a költségvetés egyáltalán nem képviseli a kormánynak sem pénzügyi, sem gazdasági, sem politikai programját; a pillanatnyi szükségletek fedezése céljából lett az hirtelenes összetákolva és ugyszólván még a darabont-kormány hagyatékát képezi. De majd jön az 1907. évi költségvetés, melyet a nemzeti kormány már a saját intencziójának megfelelően dolgoz ki és ebből majd látható lesz, hogy az új kabinet miként gondoskodik a sokféle igények kielégítéséről és miként hozza összhangba a szükségességet a lehetőséggel.

Ebben a parlament is, a nemzet is megnyugodtak és türelmesen várják az ígért beváltását, vagyis annak a programot képviselő költségvetésnek a publikálását, amely dokumentálni fogja, hogy nemzeti kormány nemcsak kész, de képes is a pénzügyi egyensúly fenntartása mellett mindazon reformokat létesíteni, amelyeknek megvalósítása érdekében az államkincstár hozzájárulása feltétlenül szükséges.

Az országgyűlés újból való egybeülése közeledvén, az egyes minisztériumok már ki is dolgozták költségvetési javaslatukat, azokat a pénzügyminisztérium egybe állította és már csak a minisztertanács szankciója szükséges ahhoz, hogy a várva várt operátum kellően dekorálva felvonuljon.

Az azonban, amit a szemhatáron ma még a homályos sejtelmek ködébe burkolva megjelent jövővényről mondanak, aligha bájosolja el a közvéleményt. Hogy az állami kiadások növekedni fognak, arra bizonyosan mindenki el volt készülve és talán senkit

sem lep meg különösebben, hogy ez a növekvés 29 millió koronát tesz ki. Az állam szolgálatában álló emberek nagy tömegei anyagi helyzetének javítását kellett az egész vonalon eszközölni. Hogy jogos volt-e minden megnyilatkozott igény és hogy nem lett volna-e lehetséges a fizetésemelések útján beállott többkiadást létszám-csökkenéssel elensúlyozni, ezt most nem kutatjuk. Bár az adott helyzetben föl lehetne vetni, hogy mi szükség van épp most, a teherviselési képességnek a nagy drágaság miatt való folyamatos csökkenése idején, az államtitkárok számát folyvást szaporítani, új hivatalokat kreálni, minő az igazságügyminisztérium erdélyi, a kereskedelmi minisztérium műszaki és a belügyminisztérium kivándorlási osztálya. Viszont készséggel elismerjük, hogy a hosszú belpolitikai válság idején az állami építkezések, tehát a beruházások eszközlése tekintetében sok oly teendő odátartott el, melyeket most rohamosan kell pótolni, ha azt nem akarjuk, hogy a kormány-gépezet rendszeres funkcionálása itt-amott fennakadást ne szenvedjen.

A 20 millió kiadási többlet ellen tehát a maga egészében — a részletektől, melyeket ma még senki sem ismer, eltekintve — alig lehet érdemleges kifogás. Más kérdés és pedig igen fontos kérdés azonban az, hogy miként szándékozik a kormány ezt a 20 millió korona kiadási többletet a közterhek emelése nélkül fedezni? Erre nézve akkor, amidőn az új budget ez oldalról ismertté vált, a félhivatalosak siettek az aggódni kezdő közvéleményt azzal megnyugtítani, hogy a kormány nem gondol az egyenes adók fölemelésére.

Hát jó, ebben mi is megnyugodtunk, de csakhamar újabb hír szárnyalt szerte és ezt már sem hivatalosan, sem félhivatalosan még sem czáfolták meg, hogy tudniillik a 20 millió korona többkiadást a kormány a fogyasztási adók révén szándékozik behozni. Erre — természetesen burkoltan — a félhivatalos könnünikek is utalnak, amidőn azt mondják, hogy a többkiadás bizonyos bevételi többletekben találja fedezetét. Ámde bevételi többleteket a budgetbe csak úgy találomra beállítani nem lehet.

Nem mondhatja a kormány, hogy például a dohányjövődék, az államasutak, a pósta- és távirada, stb., 20 millióval több jövedelmet fog behozni, ezt csak azon bevételi tételek tekintetében mondhatja, melyek emel-

kedése az ó hatalmi akaratától függ. Mivel pedig azt már tudjuk, hogy az egyenes adókat a kormány nem szándékozik emelni és ezt népszerűségének kockáztatása nélkül nem is tehetné, nincs semmi okunk kételkedni abban, hogy a közvetett adók fogják képezni azt a bűvös kalapot, melyből Wekerle a 20 millió többletet elővarázsolja.

Hogy mit szól majd az országgyűlés ehhez a művelethez, azt nem tudjuk, — valószínűleg az „átmenetiség“ kényelmes jelszavába takarózva, elnyeli ezt a keserű falatot is. De azt már tudjuk, hogy mikéut fogja megítélni a közvélemény azt a pénzügyi zsenialitást, mely a mindennapi szükségleteket képező fogyasztási cikkek megdrágítása útján teszi lehetővé, hogy a tisztviselők jogosságait kielégítse. Megdrágítani a fogyasztási cikkeket most, amidőn azok ára anélkül is szökve törtet fölfelé, amidőn a meg nem élhetés okából egyik sztrájk a másik után tör ki, oly hiba volna, amelyet semmiféle nemzeti szép szóval elföldni nem lehetne. Nyuljon a kormány a többkiadás fedezése céljából bárhova, fedezze azt kölcsönpénzzel vagy elodázható kiadások elhalasztása útján, de ne nyuljon semmiféle adóemeléshez, mert ez a kizsartolt ország többlet már meg nem bir. S ezzel az adóval éppen az az osztály lesz sújtva legjobban, melynek vagyona nincs, mely nem termel, mely tehát a piacról kénytelen élni.

Szemle.

Uj katonai terhek. A katonai követelések azon fajtáját, hogy a közös hadsereg helyett most a honvédség létszámát emelik: még csak lehet valahogy hazafias lével felereszteni s róla mint nemzeti haladásról énekelni; de nem képzelünk olyan élénk mameluk fantáziát, a melyik vívmányunk tudná feltüntetni az új katonai terheket, melyeket Bécsben a közös minisztertanács Wekerletől követeltek. A közös hadsereg régi s részben elhasznált, részben a modern fegyverkezéstől elmaradt ágyuit átadják a honvédségnek, hogy ennek is legyen valamije; a közös hadseregnek pedig újakat szereznek helyette. Erre kellene az új költségek. A katonai kérdések szünetelése, mely a paktumban kikötött, úgy látszik, csak arra való, hogy a nemzet vágyai ne teljedhessenek.

FERENCZ JÓZSEF KESERÜVIZ

AZ EGYEDÜL ELISMERT KELLEMES IZÜ TERMÉSZETES HASHAJTÓSZER.

Rombadólt világ ezímen írja egy függetlenségi képviselő a „Nap”-ban: Mi magyarok tele vagyunk ma is felekezeti elfogultsággal. Türelmetlenség dul a lelkünkben. Nem értünk egyet, gazdasági érzékünk alig van. Bujtatók járják a falukat s az ott lakó birtokos legfeljebb káromkodik, de népének élére nem áll. A népnek pedig vezetés kell. Ha nem vezet az, aki rá hivatott volna, kit fajszeretete erre kötelez: elmegy az ámitó után is. Ipart kellene teremteni. Erőnk is volna, értelmiségünk is volna hozzá. S a helyett, hogy összefogva nevelnők ki a magyar elemeket, nemzeti vonást adva minden termelésnek, erősítve a gyöngét, felsegitve az elesettet: idegen jött-menteket csalogatunk be drága pénzen, szubvenciókkal, ingyen telkekkel. Pedig ezeknek fele szédülő, aki otthon nem tudott becsületes uton megélni, a másik fele pedig, ha megerősödni tudna, éppen minket forgatna ki meglévő hatalmunkból is. Gazdag ország, jó föld, egészséges és elég szapora faj mellett pusztulunk s veszünk: a társadalom s a gazdasági élet szervezetlensége miatt. Palotákat emelhetnénk s uri módon élhetnénk, s e helyett kemény alatt lakunk és szalmán hálunk. A keményen át beesik a hó, az eső, keresztül fú a szél, az isten hidege majd megvesz. De mi a rothadó szalmán nyugodtan pipázunk a kemény egyik sarkában s Pató Pállal csak azt hajtogatjuk: Ejh! ráérünk erre még!

Visszavont megbízatás. Félhivatalos forrás adta közre a következő tudósítást: „A milánói nemzetközi kiállításon augusztus 3-án tűzvész pusztította el a magyar iparművészeti csoportot, amelyet azonban rövid idő alatt újjáalakítottak, úgy, hogy szeptember 29-én ismét megnyílik. Az olasz kiállítási bizottság értesítése szerint a megnyitó ünnepen az olasz király és az illetékes olasz miniszterek minden valószínűséggel megjelennek. A magyar kormányt a megnyitáson Kossuth Lajos Tódor fogja képviselni, illetve ő fogja az újonnan berendezett magyar műipari csoportot a magyar kormány nevében és képviselőként megnyitni.” — A bécsi külügyminisztériumban amint megtudták a magyar kormány elhatározását. Goluchowski menten jelentést tett róla s kieszközölte a király beleegyezését ahhoz, hogy a magyar kormány vonja vissza Kossuth Lajos Tódornak adott megbízatást.

Rákóczi hamvainak hazaszállítása.

Két évvel ezelőtt, Tisza István miniszterelnök előterjesztésére, Ó Felsege elrendelte, hogy II. Rákóczi Ferenc és Thököly Imre fejedelmek hamvait, az őket megillető fejedelmi vegtisztség mellett, a haza földjébe helyezték.

A király rendeletére a jövő hónapban szállítják haza II. Rákóczi Ferenc és bujdosó társainak Konstantinápolyban pihenő hamvait. A hazaszállítás és eltemetés fejedelmhez méltó ünnepi szertartások közben fog történni és a miniszterelnökségen most

dolgozza ki a teljes programot egy erre meghívott bizottság. A miniszterelnök készséggel bocsájt rendelkezésére a bizottságnak minden eszközt s csak az a kívánsága, hogy az ünnepély méltó legyen a nagy fejedelem emlékéhez.

A szent hamvakért egy öttagú bizottság megy Konstantinápolyba. Felmerült az a terv, hogy a hamvakért a főrendiháznak és a képviselőháznak egy nagy számú küldöttsége menjen Konstantinápolyba. Illetékes helyen azonban még [csak figyelembe se vehetik ezt a kívánságot, mert keresztülvihetetlen. Tudni kell ugyanis, hogy a törököknél valódi hagyomány, hogy a halottak nyugalmát nem szabad megzavarni s ez a hit olyan fanatikus tüzrel minden törökben, hogy valószínűleg a nép dühét provokálna az, aki nyíltan merné a holttesteket egyik helyről a másikra vinni.

Akik még emlékeznek, azok tudni fogják, hogy Rákóczi fejedelem hamvait éjszakanak évadján szállították Rodostóból Konstantinápolyba Thaly Kálmán és társai, akiknek életbiztonságára még éjszaka is nagyszámú őrség vigyázott. Éppen ezért a szultán kifejezetten kikötötte magának azt, hogy a hamvakat minden feltűnés nélkül szállítsák el. Ehhez képest a programban azt állapították meg, hogy csak egy öttagú küldöttség megy Konstantinápolyba a szent hamvakért. A küldöttség tagjai ugyanazok lesznek, akik annak idején Rodostóból szállították át Konstantinápolyba, jelesen Thaly Kálmán országgyűlési képviselő, a jeles történetíró, Fraknoi Vilmos püspök, Thallóczy Lajos külügyi osztályfőnök, báró Forster Gyula, a műemlékek országos bizottságának elnöke és Török Aurél, a jeles antropológus, aki annak idején a koponyaméreteket végezte. Ez a bizottság a hamvakat hajón szállítja Konstantinápolyból Konstanzba, ahonnan a román államvasutak két funebrális kocsiján szállítják Orsováig. Itt már várni fogja a hamvakat a főrendiháznak öt, a képviselőháznak tíz és a törvényhatóságoknak 2-2 tagból álló küldöttsége, valamint a kormány két tagja.

Orsovától a magyar államvasutak különvonatján szállítják a hamvakat. A vonat csak Temesvártól és Szegeden fog megállni egy-egy órára. Ez október 27-én fog megtörténni s a hamvak október 23-án reggel érkeznek Budapestre a nyugati pályaudvarra. Itt természetesen fényesen fel lesz diszítve a pályaudvar. Fejedelmi pompával és fényes ünnepségek keretében Rákóczi fejedelem maradványait a budai Mátyás-templomba, Thökölyét pedig a Deák-téri evangélikus templomba szállítják és ravatalra teszik. Este visszazállítják a pályaudvarra, ahonnan 6 órakor tovább indul a vonat. Nehány megállás lesz s a hamvakat nem — mint eredetileg tervezték — Szikszón, hanem Sátoraljauhelyen keresztül szállítják Kassára, ahol a temetés a hadsereg részvételével nagy pompával megy végbe október 29. és 30-dikán.

A Budapestre érkező hamvakat a nyugati pályaudvarban fogadja a székesfőváros képviselőlete s ünnepies menetben legott a budavári koronázó templomba kíséri, míg

Thököly Imre tetemeit az evang. hitfelekezeti képviselőlete a Deák-téri templomba viszi.

Amott a herezegprimás, itt az ezzel megbízott főpap hálaadó istentiszteletet tart, külön meghívott közönség jelenlétében.

Ezek végeztével a tetemeket tartalmazó sirládákat, a nagyközönség kegyeletes megtekintésére, néhány óráig ott hagyják az illető templomokban, az esti órák beálltával pedig csöndben ki fogják vinni a keleti pályaházba, ahonnan a tetemeket s az országos küldöttséget vivő vonat az esti órákban fognak Kassa felé elindulni.

Ugy, amiként azt Kassa szab. kir. város küldöttsége teszi, a székesfőváros közönsége is fejedelmet megillető módon fogja a tetemeket falai között fogadni és ama rövid néhány óra alatt, amíg a tetemek itt lesznek, külsőleg is kifejezést ad azon való örömeinek, hogy a király örömmel fogadott legfelsőbb elhatározása immár valóra valhatott.

Csak egyet sajnálunk igazán, azt t. i., hogy Rákócziak és Thökölyiek hamvai nem vonulnak keresztül azon a földön, a melynek egykor lelkesedéssel választott fejedelmei voltak, az erdélyi részekben. Igaz, hogy képviselve lesznek Budapesten és a temetésen az erdélyrészek, az erdélyrészi nép, s ezek nevében majd küldöttségek fogják leróni halás kegyeletünket, de mennyivel jobban esett volna szívünknek, ha mi, Rákóczi és Thökölyi vitézeink maradékai, a drága ereklyéket vivő vonat mentén végig felállva, üdvözölhetnénk volna bár egy pillanatra is diósőségünk soha el nem halványuló nagy alakjait.

Gazda-társadalmi és szövetkezeti hírek.

Buzásbocsárdon Kovács Károly ev. ref. lelkész és Benedek Aladár körjegyző fogyasztási és értékesítő szövetkezet létesítésén fáradoznak.

A „Nagyenyed és Tóvis vidéki ipari hitel-szövetkezet”, melynek kezelését f. hó 24-én vizsgálta meg Bartha Jenő központi ellenőr, alapszabályait módosította és a „Nagyenyed és vidéki ipari és gazdasági hitelszövetkezet” czég bejegyzését már a gyulafehérvári kir. törvényszéknél kérelmezte is.

Hatásköre ki fog terjedni Nagyenyed városán kívül: Alsó-, Felső- és Középorbó Csombord, Marosszentkirály, Marosgombás, Oláh-apahida, Szászujfalu, Diód, Csáklya, Diómál, Felgyógy, Havasgyógy, Felenyed, Muzsina, Vláháza, Lőrinczréve, Kissolyos, Magyar-kapud, Megykerék, Paezalka, Tompháza, Miriszló, Nyirmező, Oláhlapád, Oláhrákos, Szabaderdő és Tóvis községek iparosai és mezőgazdaira. Tagja lehet minden nagykorú megbízható honpolgár vagy jogi személy. Ez által el lesz érve az a cél is, a melyre egyrészt az állami tisztviselők „Nagyenyedi Köre”, másrészt a Nagyenyedi fogyasztási és értékesítő szövetkezet gazda szerveket előkészítő bizottsága is kezdetől fogva törekedett.

SAMSON JAKAB
uri szabó
Telefon 423. Telefon 423.

KOLOZSVÁRT, Egyetem-u. 2.

Ajánlja dúsan felszerelt raktárát
honi, angol, scoth és francia különlegességekben
FÉRFI RUHÁK a legmodernebb szabászat alkalmazásával, saját műhelyében készítettnek. 12 49-105
Gyors és pontos kiszolgálás! Gyors és pontos kiszolgálás!

A magyarlapádi és fugadi körjegyzőséghez tartozó községek birtokosai f. hó 25-én alakították — országos központi hitelszövetkezet jelenlétében — a községi hitelszövetkezetet.

A már működő kutyfalvai, magyardátosi és orosz, valamint a marosújvári hitelszövetkezet az újonnan alakult két társintézménnyel majdnem az összes nagyenyedi és marosújvári járásba tartozó összes községeket hatáskörükbe vonták. Ezen négy hitelszövetkezet egymással összeköttetésbe lépve a gazdánép érdekében igazán áldásos tevékenységet fejthetnek ki. A vezetők körültekintésén és önzetlenségén pedig nem fog mulni, hogy minél nagyobb eredményt mutassanak fel rövid időn belül.

A Magyarlapádi, valamint a Nagyenyedi és vidéki hitelszövetkezetek karöltve könnyen megvalósíthatják a jövőben a nagyenyedi előleg-magtár intézményét.

A gazdakörök teendői pedig különösen arra irányulnak, hogy a téli foglalkoztatásnak keressék és találják meg a módját. Ezek vezetői folytonosan a gazdánép között élnek és velük érintkeznek, tehát legjobban tájékozódva lehetnek az iránt, hogy hol mit lehetne eredményesen elérni. Szükséges tehát, hogy erről gondolkozzanak és tapasztalataikról a Nagyenyedi fogyasztási és értékesítő szövetkezet gazdaszerveket előkészítő bizottságát értesítsék, hogy ez a szükséges irányításról folyton tájékozódva legyen.

Csakis egyesült erővel, egy szívvel és lélekkel közelíthetjük meg azokat a magasztos népboldogító eszméket, a melyek ma hazánkat valahára teljesen áthatják. Mindenkinek a tanácsa, tapasztalata, munkássága előbbre viszi a mozgalmat céljainak megvalósulása terén.

Vegyes hírek.

— **Lapunk mai száma 6 oldalon jelenik meg.**

— **Kinevezés.** Alsó-Fehér vármegye főispánja Székely Ferenc tordai pénzügyi állandó díjnokot központi vármegyei irnokká Nagyenyedre kinevezte.

— **Áthelyezés, kinevezés.** A vallás és közokt. m. kir. miniszter Szűcs József vingárdi áll. elemi iskolai tanítót a szászujfalusi áll. elemi iskolához jelen minőségében áthelyezte, Róth Béla állandó helyettes tanítót pedig a vingárdi áll. elemi iskolához rendes tanítót kinevezte.

— **Áthelyezések.** A n. kir. pénzügyminiszter Roszner Vilmos marosújvári és Pethe Lajos parajdi bányatisztjelölteket kölcsönösen áthelyezte. A M. Kereskedelmi részvénytársaság Perczel Józsefet Marosújvárról a parajdi kirendeltséghez helyezte át.

— **Halálozás.** Literáti Luka Albert életének 60-ik, boldog házasságának 33-ik évében f. évi szeptember hó 28-án este 11 órakor rövid szenvedés után elhunyt. Porézseit f. évi szeptember hó 30-ikán délután 3 órakor fogják az Alsóporond-utcai házában tartandó ev. ref. szertartás után a helybeli ev. ref. temetőben örök nyugalomra helyezni.

— **Halálozás.** Balogh Lajos marosújvári állami tanító, róm. kath. kántor életének 44-ik, házasságának 13-ik évében f. évi szeptember hó 25-én este 9 órakor hosszúságú szenvedés után meghalt.

— **Korai fagyok.** Nehány nap óta nálunk is, mint országszerte, éjenként a fagy-

pont alatt van a hőmérsék. Ennek következtében a növények vegetációja, főképp az alant fekvő helyeken, egészen megszűnt. Legnagyobb csapás ebben a szőlőtermelőket érte. A későn érő fajok nem fejlődhetnek ki; sikon pedig hasznavehetetleneké váltak.

— **Adomány.** Gáspár János országgyűlési képviselő a balázsfalvi magyar kaszinó elnökéhez 200 koronát küldött a kaszinó részére annak a kijelentése mellett, hogy miként felhasználása feletti intézkedést a választmány elhatározására bizza. A választmány, tekintettel arra, hogy az alapszabályok szerint az, a ki egyszerre 200 koronát a kaszinó pénztárába befizet, alapító tag lesz, Gáspár János országgyűlési képviselőt az alapító tagok sorába vette fel. Gáspár János mindig élénk érdeklődéssel kísérte a balázsfalvi magyarság erősödését és tömörülését és ezen érdeklődése jeléül hozta meg a magyar kaszinó céljaira ezen nemes és hazafias áldozatot. Fogadja érte a választmány hálás köszönetét és annak a biztosítását, hogy a kaszinó a magyar nemzeti szellem és hazafias érzés által vezetettve, hivatászerű kötelességét mindig híven fogja teljesíteni.

— **Drágaság.** Az egész országban visszhangzik a panasz szó az uralkodó drágaság miatt. Egyik fővárosi lap erről elmélkedve, azt írja: „És mondja még valaki, hogy nem boldog ez a Magyarország, hol feltétlen ur és rendezett viszonyok között él a termelő, az élelmiszer árus; zászlos urnak is beillik a hentes, mészáros és pék; egyedül a meditáló elme, az esze által élő ember a szegény, mert az valamennyitől függ. De hát ugy is kell neki, miért tanult husz évig ostoba könyveket és miért nem ment mészárosnak, vagy legalább is favágónak.“ Hát ezeu sorok igazságát mi is tapasztalhatjuk.

— **Iparfejlődés.** Budapesten keret- és léczgyár, Ujpesten lenfonó-, szövő-, festő- és kikészítő-gyár, Nyitrazsambokrétén textilgyár, Kőszegen szőnyeggyár, Ujvidéken szövőgyár, Hódáság-on zsinog- és kötélgyár, Zsolnán fűrészesgyár, Szabakán kosárfőzőgyár, Nagykerekiben malomszövetkezet, Késűmárkon petroléumfinomító, Kecskemeten likörgyár van alakulóban. Grohman wurbenthalai czeg kötő-, horgoló- és varró-czérnagárat szándékozik hazánkban alapítani.

— **Színházi műsor.** Ma vasárnap d. u. 3 és fél órakor Miklósy Imriske a kis 4 éves művész jutalomjátékául nagy zóna- és gyermekelőadás, helybeli uri gyermekek közreműködésével „Hófehérke és a hét törpe“; este 8 órakor Feledy Boriska 3-ik felléptével „János Vitéz“. Hétfőn Feledy Boriska utolsó fellépte és jutalomjátékául „Nebántsvirág“. Kedden nagy zóna-előadás félhelyárakkal Lőrinczy Erzsike újonnan szerződött drámai színésznő felléptével „Vasgyáros“. Szerdán nagy operette újdonság „Bolygó Görög“. Csütörtökön nagy újdonság „Baccarat“, a Vigszínházban 50 előadást ért szenzációs dráma.

— **Ipari és mezőgazdasági kiállítás Tordán.** A Tordai Magyar Védőegyesület október 1—6 napjain tartja az ipari és mezőgazdasági kiállítást. A kiállítást látogatók Tordára és vissza kedvezményes jeggyel utazhatnak. A kedvezményes jegy arra jogosít, hogy a jogosultak a gyors-, személy- és vegyesvonaton a II. kocsiosztályban III. osztályu jeggyel utazhassanak a kiinduló állomástól Tordára és vissza. Ellenben a III. kocsiosztályban utazók a személyes és vegyesvonatokon csak felaru II. osztályu jegy megváltására kötelesek. A kedvezményes vasúti jegyek megváltásához szükséges

vasúti igazolványokat a Tordai Magyar Védőegyesület küldi meg, amiben esetleg megkeresésre a gyulafehérvári Védőegyesület is szivesen közbejár. Óhajtanó volna, hogy polgártársaink közül azok, kiknek körülményei megengedik, minél számosabban látogassák meg a kiállítást.

— **Színházi előadásokról,** technikai akadályok miatt, csak lapunk jövő számában referálhatunk.

— **Kazánfűtői és stabilgépkezelői tanfolyam.** Kellő számú jelentkezés esetén a kolozsvári m. kir. állami ipari szakkolau október hó elején külön kazánfűtői és külön stabilgépkezelői tanfolyam tartatik. A kazánfűtői tanfolyam tartama 7 (hét) hét, a stabilgépkezelői tanfolyam tartama mintegy 10 (tíz) hét. Tandij a kazánfűtői tanfolyamon 6 (hat), a stabilitanfolyamon 20 (husz) korona. Előadási órák hétköznap este és vasárnap délelőtt. Felvétetnek 18 évet betöltött fémipari szakiparosok. A tanfolyam végén képesítő vizsgák is tartatnak.

— **A gyufaskatulya az egészségügy szolgálatában.** Argentínában a tüdővész leküzdésére alakult liga eredeti, hatásos s követésre méltó formáját találta ki annak, hogy az egészségügyi tanácsokat a nép körében elterjeszse. A liga ugyanis oly jellemző mondásokkal telenyomatott gyufaskatulyákat hozott forgalomba, melyek a népnek a gyakorlati egészségmegővés iránt való érzékét alkalmasak fejleszteni. A skatulyákon például ilyen tanácsok állanak: Vigyázz minden oly meghűlésre vagy hurutra, mely sokáig húzólik. Az uszályoddal ne verd föl a port. Hova a friss levegő és világosság behatol, hol tisztaság és józanság uralkodik, ott nem fészkelheti be magát a tüdővész. A tüdővész ragadós s önmagától sohasem lép föl. Mindenki megfertőzheti magát tüdővésszel életének valamelyik pillanatában. A tüdővész ragadós, elkerülhető s gyógyítható. Nálunk is elkelnének az ily tanácsok a gyufaskatulyákon s elterjesztésükre alig van alkalmasabb mód, s könnyebb mint e skatulyák. De minden gyufaskatulyánál és prédikációnál többet érne az utcák tisztántartására és egészséges lakásokra való lelkiismeretes és szigorú felügyelet.

— **Király-avatás.** Koronát sem tettek fejére, diadémuszokat sem zengtek trónra lépte alkalmával, azonban mindenki tudja, hogy a líkőrök királya az Első Alföldi Cognacgyár r.-t. baraczk líkőrje.

— **A Kossuth-rumnak nincsen párja,** magyar issza, magyar gyártja. Eredeti 1 literes 1/2 és 1/4 literes palackokban kizárólag kapható: Nagyenyeden, ifj. Lázár Károly.

— **50 év óta** mindenütt közkezdveltségnek örvendenek köhögés, rekedtség, torok és légzési szervek működési zavarainál a világhírű Eger-fele mellpasztillák. Doboza 1 és 2 korona. (Próbadoboz 50 fillér.) Kapható minden gyógyszerárban és drogériában. Főraktár: Nádor gyógyszerár, Budapest, VI., Váczi körút 17.

— **Budapesti Napló.** A Budapesti Napló az egyetlen radikális ellenzéki újság, amely a polgári munkának minden érdekét bátran és hathatósan megvédi a publicisztika terén és ilyen módon előkészíti a polgári Magyarország teljes kialakulását. Semmiféle érdekesopornak és semmiféle politikusnak hasznát és céljait nem respektálja; politikai tudósításai ezért szenzációsak és olvasóinak informáltsága páratlan. A Budapesti Napló Szabadgondolat című állandó melléklete egyedül áll az egész világsajtóban és részleggel arra az öröme, amelylyel megjelenését a magyar kultúrtársadalom üdvözölte. A Budapesti Napló cikkeit Kabos Ede, dr

Jászi Oszkár, Rácz Gyula, Dániel Arnold, dr. Madzar József, Biró Lajos írják. Párisi levelezője Ady Endre. Az újság irodalmi része a modern irodalom legjavát adja. Teljes közgazdasági tudósítást közöl mindennap és árara nézve a legolcsóbb a teljes tartalmat adó napilapok közül. Előfizetési ára egy évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona, egy hóra 1 korona 80 fillér. Egyes szám ára 3 kr. Karácsonyra díszes naptárt ad előfizetőinek. A Budapesti Naplóra bármely napon meglehet kezdeni az előfizetést. (Kiadóhivatala: Eötvös-utca, 34. Mutatványszámot kívánatra azonnal küld a kiadóhivatal.)

SZERKESZTŐSÉG:

Dr. Garda Kálmán, Török Bertalan, Dr. Varró László.

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárugyár részv. társ.

Nem kidobott pénz,

hanem határozottan gyümölcsötető tőke az, amit a Scott-féle Emulsió-ért kiadunk, mert a jó, erőteljes egészség mindig többet ér a vagyonnál. A Scott-féle Emulsió a legjobb norvégiai gyógyszeres-cukormentes májolajat tartalmazza és kizárólag csakis ezt a minőséget használják a Scott-féle Emulsió készítésére. A magában sajátos Scott-féle készítési eljárás 30 éven át gyűjtött tapasztalatoknak és tanulmányoknak az eredménye. Ezen szer rendkívüli hatáserővel bír és ott, ahol betegséget gyógyítani, vagy a betegség pusztító következményeit kell leküzdeni, gyors és biztos sikert ér el. A közönséges csukamájolajjal megközelíthetetlenül sem lehet oly kedvező, biztos eredményeket elérni, mint a Scott-féle Emulsió-val.

A Scott-féle Emulsió valódiságának jele a „hatan nagy csukahalat vivő halász“ védjegy.

Ezen lapra való hivatkozással és 75 fillér levélbélyeg beküldése ellenében mintával bérmentve szolgál: 208 1—

Dr. Budai Emil „városi gyógyszerháza“

Budapest, IV., Váci-utca 34/50.

Egy eredeti üveg ára: 2 kor. 50 fillér. ==

Kapható minden gyógyszerháznál.

Sz. 4113—1906.

Árlejtési hirdetmény.

A marosújvári m. kir. főbányahivatal munkásai részére az 1907-ik évben 1400 q. tisztabuza és 800 q. tengeri

szükséges, melynek szállítása iránt a nagyméltóságú m. kir. pénzügyminisztérium folyó évi augusztus hó 18-án kelt 62,547 számú rendeletével nyert fölhatalmazás alapján, 1906. évi október hó 25-én d. e. 10 órakor ezen m. kir. főbányahivatalnál versenytárgyalás fog tartatni.

Az ezen termények szállítását elvállalni szándékozók felhivatnak, hogy 1 koronás bélyeggel ellátott és a vállalat értéke után esedékes 5% bányapénzzel, vagy óvadékképes értékpapírral fölszerelt írásbeli zárt ajánlatukat, melyben a budapesti gabona tőzsdén jegyzett mindenkor gabonaárakból való engedmény százalékokban kifejezve szóval és számokban beirandó, a fentjelzett napon délelőtt 10 óráig „Ajánlat gabonaneműek szállítására“ feliratu borítékban lepecsételve ezen m. kir. főbányahivatal főnökéhez adják be.

A versenytárgyaláson elért eredmény számbavétele után a termények mikénti átvétele és kiszolgáltatása iránt a nagyméltóságú m. kir. pénzügyminisztérium fog végleges határozatot hinni. Az általános szerződési és versenytárgyalási feltételek a m. kir. főbányahivatal kiadóhivatalában a hivatalos órák alatt megtekinthetők, illetőleg beszerezhetők.

Marosújvár, 1906. szeptember 25-én.

216 1—2

M. kir. főbányahivatal.

Sz. 4738—1906.

Hirdetmény.

Nagyenyed város tulajdonát képező ugynevezett „alsó“, „középső“ és „tóthutcai“ egyenként 3—3 kövü lisztelő malmi, továbbá a város vásárvám- és helypénzszedési joga 1907. év január 1-től kezdve három egymásután következő évre nyilvános szó- és írásbeli árverésen bérbe fognak adatni.

Az árverés 1906. évi október 10-ik napjának d. e. 9 órájára a városház közgyűlési termébe tüzetik ki.

Kikiáltási ár:

1. az „Alsó“ malomra évi 4580 kor.
2. a „Középső“ „ „ 6100 kor.
3. a „Tóthutcai“ „ „ 3600 kor.
4. a vásárvám és piaci helypénzszedési jogra évi 9961 korona.

Az árverezni kívánók kötelesek a kikiáltási ár 10%-át bányapénzzel fizetni.

Miről érdeklődők azzal értesítettek, hogy a részletes föltételek a városi kiadóhivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

A városi tanácstól.

Nagyenyed, 1906. évi szeptember 27.

Sándor Jenő,
polgármester h.

217 1—3

Oh jaj!

Megfojt ez az
átkozott köhögés.

217 1—26

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás
ellen gyors és biztos hatásuak

Egger

mellpasztillái,

az étvágyat nem rontják s kitünő ízűek.
Doboz 1 kor. és 2 korona.
Próbadoz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:

„Nádor“ gyógyszerház
Budapest, VI., Váci-körut 17.

Nagyenyeden kapható:

Novák István

Arany Csillag gyógyszerházában,

U. Kovács József

Bethlen Gábor gyógyszerházában.

Éljen

Egger mellpasztilla
csakhamar
meggyógyított.nagyszerűen használ mint,
legbiztosabb rovarirtó.
Csakis üvegekben tartják

Nagyenyed: Bisztritsány Lajos, Cirner J. József, Fenichel Lázár, Fesztinger Á. Dávid, ifj. Lázár Károly, Winkler János, Fogasztási szövetkezet. — Abrudbánya: Molnár Árpád, Skalongya József. — Balázsfalva: V. Popp Schiessl Károly, Schuller Lajos, Sónberger Salamon, Naftali Vilmos, „Consum“ kereskedelmi r.-t. — Gyulafehérvár: Fingerhut Jakab, Fröhlich Gyula, Jakabfy Albert, ifj. Misseibacher J. B., Petri J. W., Schlesinger Testvérek. — Marosújvár: Filla Ede, Virág Tamás, Fesztinger Á. Dávid. 8—10

BALLA BÉLA

első rangú előnyösen ismert friss hús- és finom hentesárú-különlegességek üzletében zsir szalonna nagyban és kicsinyben található.

HÚSÁRAK:

Marhahús 1 kg. 1.28, 1.36, 1.44 fill.

Borjuhús „ 1.12, 1.36, 1.44 fill.

Sertéshús „ 1.36, 1.60 fill.

Juhhús „ 96 fillér.

FIGYELMES ÉS HIÁNYTALAN KISZOLGÁLÁS.

8 77—105

WEINER MŰTYÁS DIVATÁRUHÁZA

Budapest, VI., Andrásy-ut 3. sz.

Az 1906. évi őszi- és téli idény újdonságai magyar, francia és angol divatkelmékből

a legnagyobb választékban immár megérkeztek s azok megtekintésére van szerencsém a nagyérdemű közönséget ezenel tisztelettel meghívni.

Mosókelmék 18 kr.-tól 65 kr.-ig.

Gyapjuszövetek 38 kr.-tól 2.25 frt.-ig.

Magyar gyártmány vizifolmentes posztók.
Magyar gyártmány angol izlésben tartott kockás és csikos kelmék.

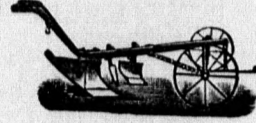
Magyar gyártmányú mosósövetek stb.
Nagy mintagyűjteményemet, mely a legújabb őszi- és téli szövetek nagy választékát tartalmazza, vidékre kívánatra ingyen és bérmentve küldöm. 20 kor. felüli megrendeléseket bérmentve küldök.

205 2—3

Hegyi János műlakatos és gépjavitó műhelye

NAGYENYEDEN.

Elvállalok mindennemű épület, mű- és géplakatos munkákat, u. m. vasrácsok, vasajtók, épületvasalások javítását és újbóli készítését, továbbá villanyosengők, telefon és villámháritók szakszerű szerelését. Varró gépek és kerékpárok javítását s gyári árban való újonnan beszerzését, vegre mindennemű gőzeséplők, motorok, szivattyúk és szivattyuskutak, gazdasági gépek és eszközök pontos és figyelmes javítását és ezeknek szintén gyári árakban való beszerzését. — Ajánlom a ga daközönségnek saját műhelyemben összeállított elpusztíthatatlan, aczélféjű

ékeimet és vasboronáimat, melyeket jótállás mellett felelősséggel adok el, nem tetszőket kicserélek, vagy kívánság szerint átalakítok. — Egyben értesítem a n. é. közönséget, hogy április hó 24-étől lakásom és műhelyemet Tövis-uteza 19. szám alá helyeztem át. Szakmámba vágó költségvetéssel díjtalanul szolgállok. Beesés pártfogást kér

kiváló tisztelettel

HEGYI JÁNOS,

43 16—26

műlakatos és gépjavitó műhelye

FISCHER ÉS TÁRSA NAGYENYED Alsó-Fehér megye.

100 KAT. HOLD.

A legszebb gyümölcsfák.

Kifogástalan szőlőoltványok.

80.000 gyümölcsfa oltvány
1 millió gyümölcsfa-alany
1 millió előkerítés csemete.
Setaterfák • Diszserjék • Rozsok
Bogyogyümölcsök stb.

1/2 millió szőlőoltvány.
Európai és amerikai sima és gyökeres szőlővesszők stb.
Árjegyzék és művelési utasítás ingyen.

EGYESÜLT FA- és SZŐLŐOLTVÁNYISKOLÁK FISCHER ÉS TÁRSA, és AMBROSI M.

215 2—104

As Orsz. Gond. Munkán- és Csakésség-pszichológusok jó indultába. Jellemzően ezt az állományt a régi hűbörök. Biztosan esélyeiket ezen segély-pénztárnál

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráru gyár részv.-társaság Nagyenyed.

Dobozárugyár. Könyomda. Litografiai és vonalzó műintézet.

Mindennemű **DOBOZÁRUT** (Cartonnage) u. m. egyszerű és hajlított dobozokat gyógyszerészek, cukrászok, kereskedők és gyárosok részére kisebb árucikkek jutányos és ezélszerű csomagolására olcsó áron szállit.

Műveket, folyóiratokat, hírlapokat, körleveleket, képes árjegyzékeket, levélpapírokat, falragaszokat, meghívókat, s mindennemű kereskedelmi és ipari nyomtatványokat, póstacsomagcímkeket, pecsétjegyeket, címkeket, ragjelzéseket, porkapszulákat, papirzacskókat, kötőzopapírokat és mindennemű gyógyszerészeti nyomtatványokat készít könyv- és könyomdai, valamint dombornyomásban, olcsó árban, szép és izléses kiállításban.

Az ország legnagyobb barackfűzése.

Első Alföldi Cognacgyár Részvénytársaság és Szeszfinomítógyár
— KECSKEMETEN. —

Legfinomabb italkülönlegességei:
Barack Barack Barack
pálinka. cognac. créme.
Tulipán-likör. Tulipán-cognac.

Radial alixir.

Kecskeméti gyomorkeserű.
Kecskeméti 48-as likör.
Kecskeméti menyecske likör.

Mindenütt kapható!
Vezérképviselő: SZIGETI SAMU, TORDA

Főzdéi állandóan üzemben.

HIRDETÉSEKET

legjutányosabban vesz fel
kiadóhivatalunk.

Valódi francia

színházi látcsövek

csekély havi

részletfizetésre!

AUFRECHT ÉS GOLDSCHMIED

Budapest, VI., Eötvös-utca 32.

Látcső-árjegyzék ingyen és bérmentve.

Nagyenyedi kiegészítő takarékpénztár r.-t.

Alaptőke: 300.000 kor. Tartalékalap: 157.000 kor.

Előnyös kölcsönt ad betáblázásra, megfelelő kezességre, értékpapírokra, sorsjegyekre, jöhitelü pénzüintezetek részvényeire.

Vásárol és elad értékpapírokat.

Letétbe elfogad értékpapírokat, sorsjegyeket, értékeket kevés őrzési díj mellett.

Időgen kölcsönöket a legelőnyösebben konvertál.

Váltókat az összeg nagysága szerint 5%, 6, 6 1/2% mellett, kereskedelmi váltókat pedig 6% mellett számítol le.

Betétet 4 1/2% kamatláb mellett fogad el.

Nyitva áll hétköznap d. e. 9—12, d. u. 3—4 óráig.

19 76—104

NAGY JENŐ

szájpád nélküli műfog-spezialista

KOLOZSVÁRT, Wesselényi M.-u. 6. sz.

Készít szájpádnélküli természetűen szilárdan álló fogakat
16 koronáért. 78—104

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságú Portland-Cementet ajánl olcsó áron a

113 43—50

Brassói Portland-Cement-

gyár, Brassóban. Nagyenyeden kapható Klemm Pál úrnál Szentkirály-utca 128. sz.

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárúgyár Részvénytársaság könyvnyomdájában Nagyenyeden.